

WYMAGANIA EDUKACYJNE W KL. I-III.

OPIS ZAŁOŻONYCH OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Uczeń pierwszego etapu edukacyjnego przez 3 lata jest kształcony w systemie zintegrowanym, który w łagodny sposób przygotowuje go do nauczania przedmiotowego w drugim etapie edukacyjnym. W pracy z najmłodszymi uczniami w szkole należy przede wszystkim uwzględniać ich możliwości intelektualne, emocjonalne, społeczne i psychofizyczne. Nowa podstawa programowa, wprowadzona Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r., edukację wczesnoszkolną opisuje jako zestaw celów kształcenia wynikających z ogólnych zadań szkoły oraz wykaz wiadomości i umiejętności ucznia, który kończy klasę trzecią. Wiadomości i umiejętności, które ma osiąść uczeń po klasie trzeciej prze widziano do realizacji w przeciętnych warunkach, tak by każde dziecko miało możliwość zdobyć podstawy do nauki na wyższym etapie. W gestii nauczyciela pozostaje zatem wprowadzanie więcej treści nauczania, jeśli ma sprzyjające warunki lub pomoc dzieciom, które mają trudności w opanowaniu wymagań podstawy programowej dla I etapu kształcenia ogólnego

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Ogólne cele rozwoju ucznia, osiąmane na zakończenie edukacji wczesnoszkolnej, są źródłem celów szczegółowych, opisanych w formie efektów. Uczeń ma je osiągać, realizując zadania wymagające wielokierunkowej aktywności. Zakres tej aktywności wytyczają, wymienione w podstawie programowej, efekty kształcenia, przyporządkowane poszczególnym dyscyplinom naukowym. Przedstawienie efektów kształcenia w odniesieniu do dyscyplin naukowych jest pewnego rodzaju konwencją, potrzebną dla uzyskania przejrzystości opisu, a nie dyrektywą organizacyjną. Proces kształcenia na tym etapie ma charakter zintegrowany, a nie przedmiotowy.

I. Edukacja polonistyczna

Edukacja polonistyczna odgrywa nadrzędną rolę w edukacji elementarnej, co wiąże się z nauką komunikatywnego posługiwania się przez dzieci językiem

ojczystym w mowie i w piśmie. Zakres edukacji polonistycznej obejmuje trzy elementy:

- początkową naukę czytania i pisania,
- kształcenie językowe,
- kształcenie literackie.

Umiejętność czytania, jaką dziecko ma zdobyć w pierwszych latach nauki, jest integralnie powiązana z umiejętnością pisania. Najważniejszym elementem umiejętności czytania jest rozumienie napisanego tekstu. Aby je osiągnąć, dzieci muszą znać poszczególne znaki języka pisanego, czyli litery. Cechy dobrego czytania to: płynność, poprawność, biegłość i wyrazistość.

Umiejętność pisania polega przede wszystkim na zdolności do spostrzegania umożliwiającego rozpoznawanie, porównywanie i odtwarzanie znaków graficznych z uwzględnieniem ich charakterystycznych elementów. Pisanie to również zdolność przetwarzania ruchu na obraz ruchu.

Umiejętność pisania zostaje przez dziecko osiągnięta wówczas, gdy pismo dziecka spełnia następujące kryteria:

- jest czytelne,
- poprawne pod względem łączenia liter,
- jest estetyczne.

Funkcją nadrzędną języka jest funkcja komunikatywna. Określona sytuacja, w której znajdzie się dziecko, wymagać będzie zastosowania przez nie odpowiedniej konstrukcji składniowej jego wypowiedzi. Dziecko powinno umieć sformułować zdania o prostej i poprawnej strukturze, wyrażające jego myśli. Ważne są: umiejętność publicznego występowania, operowanie głosem adekwatnie do sytuacji przekazu, a także kontakt z audytorium. Uczeń powinien nabyć umiejętność asertywnego wyrażania własnych opinii i ocen oraz odbierać i oceniać komunikaty wyrażane w różnorodnych formach.

W zakresie kształcenia literackiego nadrzędną umiejętnością jest rozumienie czytanego tekstu polegające na „przekładaniu” języka symbolicznego na język wyobrażeń.

W edukacji elementarnej wyróżnia się trzy poziomy rozumienia tekstu:

- wyodrębnianie z tekstu poszczególnych faktów i wydarzeń,

- wyodrębnianie nie tylko poszczególnych elementów treści, lecz również stosunków przyczynowo-skutkowych,
- wyodrębnianie głównej myśli danego utworu literackiego.

Zakres tematyczny	Przewidywane osiągnięcia a zakresie umiejętności, wiadomości i sprawności. Uczeń:
Osiągnięcia w zakresie słuchania.	1) słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela, innych osób z otoczenia, w różnych sytuacjach życiowych wymagających komunikacji i wzajemnego zrozumienia; okazuje szacunek wypowiadającej się osobie; 2) wykonuje zadanie według usłyszanej instrukcji; zadaje pytania w sytuacji braku rozumienia lub braku pewności zrozumienia słuchanej wypowiedzi; 3) słucha z uwagą lektur i innych tekstów czytanych przez nauczyciela, uczniów i inne osoby; 4) słucha uważnie wypowiedzi osób podczas uroczystości, koncertów, przedstawień, świąt narodowych i innych zdarzeń kulturalnych; przejawia zachowanie adekwatne do sytuacji; słucha tekstów interpretowanych artystycznie, szuka własnych wzorców poprawnej artykulacji i interpretacji słownej w języku ojczystym; 5) słucha i czeka na swoją kolej, panuje nad chęcią nagłego wypowiadania się, szczególnie w momencie wskazywania tej potrzeby przez drugą osobę.
Osiągnięcia w zakresie mówienia.	1) wypowiada się płynnie, wyraziście, stosując adekwatne do sytuacji techniki języka mówionego: pauzy, zmianę intonacji, tempa i siły głosu; 2) formułuje pytania dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia; 3) wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą czy wydarzeniem kulturalnym; 4) porządkuje swoją wypowiedź, poprawia w niej

	błędy, omawia treść przeczytanych tekstów i ilustracji; nadaje znaczenie i tytuł obrazom, a także fragmentom tekstów; 5) układa w formie ustnej opowiadanie oraz składa ustne sprawozdanie z wykonanej pracy; 6) recytuje wiersze oraz wygłasza z pamięci krótkie teksty prozatorskie; 7) dobiera stosowną formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania, wyrażającą empatię i szacunek do rozmówcy; 8) wykonuje eksperymenty językowe, nadaje znaczenie czynnościom i doświadczeniom, tworząc charakterystyczne dla siebie formy wypowiedzi.
Osiągnięcia w zakresie czytania.	1) czyta płynnie, poprawnie i wyraziście na głos teksty zbudowane z wyrazów opracowanych w toku zajęć, dotyczące rzeczywistych doświadczeń dzieci i ich oczekiwań poznawczych; 2) czyta w skupieniu po cichu teksty zapisane samodzielnie w zeszycie oraz teksty drukowane; 3) wyodrębnia postacie i zdarzenia w utworach literackich, ustala kolejność zdarzeń, ich wzajemną zależność, odróżnia zdarzenia istotne od mniej istotnych, postacie główne i drugorzędne; wskazuje cechy i ocenia bohaterów, uzasadnia swą ocenę, wskazuje wydarzenie zmieniające postępowanie bohatera, określa nastrój w utworze; odróżnia elementy świata fikcji od realnej rzeczywistości; byty rzeczywiste od medialnych, byty realistyczne od fikcyjnych; 4) wyszukuje w tekstach fragmenty według niego najpiękniejsze, najważniejsze, trudne do zrozumienia lub określone przez nauczyciela; 5) eksperymentuje, przekształca tekst, układa opowiadania twórcze, np. dalsze losy bohatera, komponuje początek i zakończenie tekstu na podstawie ilustracji lub przeczytanego fragmentu utworu; 6) wyróżnia w czytanych utworach literackich dialog, opowiadanie, opis; 7) czyta samodzielnie wybrane książki
Osiągnięcia w zakresie pisania.	1) pisze odręcznie, czytelnie, płynnie, zdania i tekst ciągły, w jednej linii; rozmieszcza

	właściwie tekst ciągły na stronie zeszytu, sprawdza i poprawia napisany tekst; 2) układa i zapisuje opowiadanie złożone z 6–10 poprawnych wypowiedzeń w ramach zagadnień opracowanych podczas zajęć; opisuje np. osobę, przedmiot, element świata przyrody na podstawie własnych obserwacji lub lektury; 3) pisze notatkę, życzenie, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, list; zapisuje adres nadawcy i od biorcy; pisze krótkie teksty, wykorzystując aplikacje komputerowe; 4) pisze z pamięci i ze słuchu; przestrzega poprawności ortograficznej w wyrazach poznanych i opracowanych podczas zajęć; 5) stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu zdania i przecinki przy wyliczaniu, zapisuje po znane i najczęściej stosowane skróty, w tym skróty matematyczne; 6) porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej według pierwszej i drugiej litery; 7) zapisuje poprawnie liczebniki oraz wybrane, poznane w trakcie zajęć pojęcia dotyczące różnych dyscyplin naukowych; 8) stosuje poprawną wielkość liter w zapisie tytułów utworów, książek, poznanych nazw geograficznych, imion i nazwisk; 9) układa i zapisuje zdarzenia we właściwej kolejności, układa i zapisuje plan wypowiedzi.
Osiągnięcia w zakresie kształcenia językowego.	1) wyróżnia w wypowiedziach zdania, w zdaniach wyrazy, w wyrazach samogłoski i spółgłoski; 2) rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące w wypowiedziach ustnych i pisemnych; 3) przekształca zdania oznajmujące w pytania i odwrotnie oraz zdania pojedyncze w złożone; 4) rozróżnia rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki i stosuje je w poprawnej formie; 5) rozpoznaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym, wyrazy pokrewne i o znaczeniu bliskoznacznym; 6) łączy wyrazy w wypowiedzenia i poprawnie formułuje zdanie pojedyncze i zdanie złożone; 7) odróżnia i nazywa utwory wierszowane od pisanych prozą, określa, który tekst jest notatką,

	zagadką, listem, życzeniem, podziękowaniem, ogłoszeniem, opowiadaniem, opisem, listem.
Osiągnięcia w zakresie samokształcenia.	1) podejmuje próby zapisu nowych, samodzielnie poznanych wyrazów i sprawdza poprawność ich zapisu, korzystając ze słownika ortograficznego; 2) korzysta z różnych źródeł informacji, np. atlasów, czasopism dla dzieci, słowników i encyklopedii czy zasobów internetu i rozwija swoje zainteresowania; 3) wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się.

II. Edukacja matematyczna

Edukacja matematyczna polega na zdobywaniu przez dzieci kolejnych doświadczeń, obejmujących stosunki ilościowe określonych przedmiotów i ich wzajemne relacje. Podstawowymi pojęciami, którymi dziecko powinno się posługiwać, są pojęcie liczby i działania arytmetycznego. Zakres tematyczny

Przewidywane osiągnięcia ucznia w zakresie umiejętności, wiadomości i sprawności.

Zakres tematyczny	Przewidywane osiągnięcia a zakresie umiejętności, wiadomości i sprawności. Uczeń:
Osiągnięcia w zakresie rozumienia stosunków przestrzennych i cech wielkościowych.	1) określa i prezentuje wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie i w przestrzeni; określa i prezentuje kierunek ruchu przedmiotów oraz osób; określa położenie przedmiotu na prawo/na lewo od osoby widzianej z przodu (także przedstawionej na fotografii czy obrazku); 2) porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy wielkościowej, np. długości czy masy; dokonuje klasyfikacji przedmiotów; 3) posługuje się pojęciami: pion, poziom, skos.
Osiągnięcia w zakresie rozumienia liczb i ich własności.	1) liczy (w przód i wstecz) od podanej liczby po 1, po 2, po 10 itp.; 2) odczytuje i zapisuje, za pomocą cyfr, liczby od zera do tysiąca oraz wybrane liczby do miliona

	(np. 1 500, 10 000, 800 000); 3) wyjaśnia znaczenie cyfr w zapisie liczby; wskazuje jedności, dziesiątki, setki itd., określa kolejność, posługując się liczbą porządkową; 4) porównuje liczby; porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie; rozumie sformułowania typu: liczba o 7 większa, liczba o 10 mniejsza; stosuje znaki: .
Osiągnięcia w zakresie posługiwania się liczbami.	1) wyjaśnia istotę działań matematycznych – dodawania, odejmowania, mnożenia, dzielenia oraz związki między nimi; korzysta intuicyjnie z własności działań; 2) dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci: liczbę jednocyfrową, liczbę 10, liczbę 100 oraz wielokrotności 10 i 100 (w prostszych przykładach); 3) mnoży i dzieli w pamięci w zakresie tabliczki mnożenia; mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20; rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (uzupełnia okienko); stosuje własne strategie, wykonując obliczenia; posługuje się znakiem równości i znakami czterech podstawowych działań; 4) dodaje i odejmuje liczby dwucyfrowe, zapisując w razie potrzeby częściowe wyniki działań lub, wykonując działania w pamięci, od razu podaje wynik; oblicza sumy i różnice większych liczb w prostych przykładach typu: $250 + 50$, $180 - 30$; mnoży liczby dwucyfrowe przez 2, zapisując, jeśli ma taką potrzebę, częściowe wyniki działań; przy obliczeniach stosuje własne strategie.
Osiągnięcia w zakresie czytania tekstów matematycznych.	1) analizuje i rozwiązuje zadania tekstowe proste i wybrane złożone; dostrzega problem matematyczny oraz tworzy własną strategię jego rozwiązania, odpowiednią do warunków zadania; opisuje rozwiązanie za pomocą działań, równości z okienkiem, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób; 2) układa zadania i je rozwiązuje, tworzy łąmigłówki matematyczne, wykorzystuje w tym

	procesie własną aktywność artystyczną, techniczną, konstrukcyjną; wybrane działania realizuje za pomocą prostych aplikacji komputerowych.
Osiągnięcia w zakresie rozumienia pojęć geometrycznych.	1) rozpoznaje – w naturalnym otoczeniu (w tym na ścianach figur przestrzennych) i na rysunkach – figury geometryczne: prostokąt, kwadrat, trójkąt, koło; wyodrębnia te figury spośród innych figur; kreśli przy linijce odcinki i łamane; rysuje odręcznie prostokąty (w tym kwadraty), wykorzystując sieć kwadratową; 2) mierzy długości odcinków, boków figur geometrycznych itp.; podaje wynik pomiaru, posługując się jednostkami długości: centymetr, metr, milimetr; wyjaśnia związki między jednostkami długości; posługuje się wyrażeniami dwumianowanymi; wyjaśnia pojęcie kilometr; 3) mierzy obwody różnych figur za pomocą narzędzi pomiarowych, także w kontekstach z życia codziennego; oblicza obwód trójkąta i prostokąta (w tym także kwadratu) o danych bokach; 4) dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, w sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka obecnych w otoczeniu dziecka.
Osiągnięcia w zakresie stosowania matematyki w sytuacjach życiowych oraz w innych obszarach edukacji.	1) klasyfikuje obiekty i różne elementy środowiska społeczno-przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy; dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka, obecnych w środowisku dziecka; 2) dzieli na dwie i cztery równe części, np. kartkę papieru, czekoladę; używa pojęć: połowa, dwa i pół, cztery równe części, czwarta część lub ćwierć; 3) wykonuje obliczenia pieniężne; zamienia złote na grosze i odwrotnie, rozróżnia nominały na monetach i banknotach, wskazuje różnice w ich sile nabywczej; 4) odczytuje godziny na zegarze ze wskazówkami oraz elektronicznym (wyświetlającym cyfry w systemie 24-godzinnym); wykonuje proste

	obliczenia dotyczące czasu; posługuje się jednostkami czasu: doba, godzina, minuta, sekunda; posługuje się stoperem, aplikacjami telefonu, tabletu, komputera; zapisuje daty, np. datę swojego urodzenia lub datę bieżącą; posługuje się kalendarzem; odczytuje oraz zapisuje znaki rzymskie co najmniej do XII; 5) mierzy temperaturę za pomocą termometru oraz ją odczytuje; 6) dokonuje obliczeń szacunkowych w różnych sytuacjach życiowych; 7) waży; używa określeń: kilogram, dekagram, gram, tona; zna zależności między tymi jednostkami; odmierza płyny; używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra; 8) wykorzystuje warcaby, szachy i inne gry planszowe lub logiczne do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego, rozumienia zasad itd.; przekształca gry, tworząc własne strategie i zasady organizacyjne; 9) wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów, działań twórczych i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się.
--	---

III. Edukacja społeczna

Dziecko znajdujące się w nowej sytuacji, jaką jest dla niego podjęcie roli ucznia, potrzebuje do pełnego i harmonijnego rozwoju psychofizycznego zrozumienia, czułości i miłości płynącej z dwóch podstawowych środowisk, w których przebywa: z domu i szkoły. Ważne jest, by dziecko wierzyło we własne możliwości, czuło się bezpieczne i miało wsparcie w sytuacjach trudnych.

Zakres tematyczny	Przewidywane osiągnięcia a zakresie umiejętności, wiadomości i sprawności. Uczeń:
Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska społecznego.	1) identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród; respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach;

	2) wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki, wymienia własne prawa i obowiązki, przestrzega ich i stosuje je w codziennym życiu; 3) przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad; 4) ocenia swoje postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przepraszanie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne, respektowane przez środowisko szkolne; 5) przedstawia siebie i grupę, do której należy, zapisuje swój adres, adres szkoły, zawód i miejsce pracy rodziców; posługuje się danymi osobistymi wyłącznie w sytuacjach bezpiecznych dla siebie i reprezentowanych osób; jest powściągliwy w używaniu takich danych w sytuacjach nowych i wirtualnych; 6) rozpoznaje i nazywa wybrane grupy społeczne, do których nie należy, a które wzbudzają jego zainteresowanie, np. drużyny i kluby sportowe, zespoły artystyczne, a także inne narodowości; 7) opowiada ciekawostki historyczne dotyczące regionu, kraju, wyróżniając w nich postaci fikcyjne i realne; 8) stosuje pojęcia: porozumienie, umowa; uczestniczy w wyborach samorządu uczniowskiego w klasie, w szkole; wymienia przykłady powstałych w efekcie porozumień i umów grup społecznych, np. stowarzyszenia pomocy chorym i niepełnosprawnym dzieciom, organizacje ekologiczne, a także stowarzyszenia dużych grup społecznych, jak miasta i państwa czy Unia Europejska; 9) szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów, przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach; 10) wykorzystuje pracę zespołową w procesie
--	--

	uczenia się, w tym przyjmuje rolę lidera zespołu i komunikuje się za pomocą nowych technologii.
Osiągnięcia w zakresie orientacji w czasie historycznym.	1) opowiada o legendarnym powstaniu państwa polskiego, wyjaśnia związek legendy z powstaniem godła i barw narodowych, przedstawia wybrane legendy dotyczące regionu, w którym mieszka lub inne; 2) rozpoznaje: godło, barwy, hymn narodowy, mundur wojskowy, wybrane stroje ludowe, np. związane z regionem Polski, w którym mieszka; 3) uczestniczy w świętach narodowych i innych ważnych dniach pamięci narodowej; wykonuje kokardę narodową, biało-czerwony proporczyk; zachowuje się godnie i z szacunkiem podczas śpiewania lub słuchania hymnu, wciągania flagi na maszt itp.; 4) rozpoznaje i nazywa patrona szkoły, miejscowości, w której mieszka, wyjaśnia pojęcie patron, wymienia imiona i nazwiska, np. pierwszego władcy i króla Polski, obecnego prezydenta Polski, wymienia nazwę pierwszej stolicy Polski; 5) wyjaśnia znaczenie wybranych zwyczajów i tradycji polskich; 6) opisuje znaczenie dorobku minionych epok w życiu człowieka, jest świadomy, że stosuje w swej aktywności ten dorobek, np. cyfry arabskie i rzymskie, papier, mydło, instrumenty muzyczne itp.; 7) opowiada historię własnej rodziny, przedstawia wybrane postacie i prezentuje informacje o wielkich Polakach: królowa Jadwiga, król Stefan Batory, astronom Mikołaj Kopernik, noblistka Maria Skłodowska-Curie, alpinistka Wanda Rutkiewicz, papież Jan Paweł II, nauczycielka – cichociemna gen. Elżbieta Zawacka „Zo”.

IV. Edukacja przyrodnicza

Edukacja przyrodnicza stwarza dziecku możliwość poznawania przez nie środowiska, które je otacza. Nadrzędną wartością pedagogiczną tej edukacji jest umiejętność obserwacji faktów, zjawisk społecznych i przyrodniczych.

Zakres tematyczny	Przewidywane osiągnięcia a zakresie umiejętności, wiadomości i sprawności. Uczeń:
Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska przyrodniczego.	1) rozpoznaje w swoim otoczeniu popularne gatunki roślin i zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, a także gatunki objęte ochroną; 2) rozpoznaje i wyróżnia cechy ekosystemów, takich jak: łąka, jezioro, rzeka, morze, pole, staw, las, las gospodarczy; określa składowe i funkcje ekosystemu na wybranym przykładzie, np. las, warstwy lasu, polany, torfowiska, martwe drzewo w lesie; 3) rozpoznaje wybrane zwierzęta i rośliny, których w naturalnych warunkach nie spotyka się w polskim środowisku przyrodniczym; 4) odszukuje w różnych dostępnych zasobach, w tym internetowych, informacje dotyczące środowiska przyrodniczego, potrzebne do wykonania zadania, ćwiczenia; 5) prowadzi proste hodowle roślin, przedstawia zasady opieki nad zwierzętami, domowymi, hodowlanymi i innymi; 6) planuje, wykonuje proste obserwacje, doświadczenia i eksperymenty dotyczące obiektów i zjawisk przyrodniczych, tworzy notatki z obserwacji, wyjaśnia istotę obserwowanych zjawisk według procesu przyczynowo-skutkowego i czasowego; 7) chroni przyrodę, wskazuje wybrane miejsca ochrony przyrody oraz parki narodowe, pomniki przyrody w najbliższym otoczeniu – miejscowości, regionie; 8) segreguje odpady i ma świadomość przyczyn i skutków takiego postępowania.
Osiągnięcia w zakresie funkcji życiowych człowieka, ochrony	1) przedstawia charakterystykę wybranych zajęć i zawodów ludzi znanych z miejsca zamieszkania oraz zawodów użyteczności publicznej:

zdrowia, bezpieczeństwa i odpoczynku.	nauczyciel, żołnierz, policjant, strażak, lekarz, pielęgniarz czy leśnik, a ponadto rozumie istotę pracy w służbach mundurowych i medycznych; 2) posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat – wezwanie o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej; 3) posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia; 4) dba o higienę oraz estetykę własną i otoczenia; 5) reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby; 6) zna podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy; 7) wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych; ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia, ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych, zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze; 8) przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia; 9) ubiera się odpowiednio do stanu pogody, poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. internet; 10) rozróżnia podstawowe znaki drogowe, stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i w miejscach publicznych; przestrzega zasad zachowania się w środkach publicznego transportu zbiorowego; 11) stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, odnajduje drogę ewakuacyjną, rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą; stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku; 12) ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana
--	--

	pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, piorun; określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach;
Osiągnięcia w zakresie rozumienia przestrzeni geograficznej.	1) określa położenie i warunki naturalne swojej miejscowości oraz okolicy, opisuje charakterystyczne formy terenu, składniki przyrody, charakterystyczne miejsca, np. miejsca pamięci narodowej, najważniejsze zakłady pracy, w tym ważniejsze przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe, interesujące zabytki, pomniki, tereny rekreacyjne, parki krajobrazowe, parki narodowe; 2) wskazuje na mapie fizycznej Polski jej granice, główne miasta, rzeki, nazwy krain geograficznych; 3) czyta proste plany, wskazuje kierunki główne na mapie, odczytuje podstawowe znaki kartograficzne map, z których korzysta; za pomocą komputera, wpisując poprawnie adres, wyznacza np. trasę przejazdu rowerem; 4) wymienia nazwę stolicy Polski i charakterystyczne obiekty, wyjaśnia znaczenie stolicy dla całego kraju, wskazuje na mapie jej położenie; 5) przedstawia charakterystyczne dla Polski dyscypliny sportowe, gospodarcze lub inne, np. artystyczną działalność człowieka, w której Polska odnosi sukcesy lub z niej słynie; 6) wyznacza kierunki główne w terenie na podstawie cienia, określa, z którego kierunku wieje wiatr, rozpoznaje charakterystyczne rodzaje opadów; 7) przedstawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym.

V. Edukacja plastyczna

Edukacja plastyczna wspiera rozwój dziecka w młodszy wieku szkolnym. Umożliwia dostrzeganie i przeżywanie przez dziecko piękna tkwiącego w naturze oraz wyrażanie jego spostrzeżeń i przeżyć za pomocą dostępnych technik plastycznych.

Zakres tematyczny	Przewidywane osiągnięcia a zakresie umiejętności, wiadomości i sprawności. Uczeń:
Osiągnięcia w zakresie percepcji wizualnej, obserwacji i doświadczeń	1) wyróżnia w obrazach, ilustracjach, impresjach plastycznych, plakatach, na fotografiach: a) kształty obiektów – nadaje im nazwę i znaczenie, podaje części składowe, b) wielkości i proporcje, położenie obiektów i elementów złożonych, różnice i podobieństwa w wyglądzie tego samego przedmiotu w zależności od położenia i zmiany stanowiska osoby patrzącej na obiekt, c) barwę, walor różnych barw, różnice walorowe w zakresie jednej barwy, fakturę, d) cechy charakterystyczne i indywidualne ludzi w zależności od wieku, płci, typu budowy; cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobach poruszania się; 2) określa w swoim otoczeniu kompozycje obiektów i zjawisk, np. zamknięte (mozaiki na dywanie, rytmy na przedmiotach użytkowych), otwarte (chmury, papiery ozdobne, pościel, firany), kompozycje o budowie symetrycznej.
Osiągnięcia w zakresie percepcji sztuk plastycznych.	1) nazywa dziedziny sztuk plastycznych, np. malarstwo, rzeźbę, w tym dziedziny sztuki użytkowej, np. meblarstwo, tkactwo, ceramikę, hafciarstwo, architekturę, grafikę komputerową; 2) rozpoznaje i nazywa podstawowe gatunki dzieł malarskich i graficznych: pejzaż, portret, scena rodzajowa; nazywa wybrane przykłady dzieł znanych artystów: malarzy, rzeźbiarzy, architektów z regionu swego pochodzenia lub innych; 3) wyjaśnia pojęcia: oryginał i kopia obrazu lub rzeźby; miniatura obrazu lub rzeźby; reprodukcja itp.; wskazuje miejsca prezentacji sztuk plastycznych.
Osiągnięcia w zakresie działalności ekspresji twórczej.	1) rysuje kredką, kredą, ołówkiem, patykiem (płaskim i okrągłym), piórem, węglem, mazakiem; 2) maluje farbami, tuszami przy użyciu pędzli (płaskich, okrągłych), palców, stempli; 3) wydziera, wycina, składa, przylepia,

	wykorzystując gazetę, papier kolorowy, makulaturę, karton, ścinki tekstylne itp.; 4) modeluje (lepi i konstruuje) z gliny, modeliny, plasteliny, mas papierowych i innych, za równo z materiałów naturalnych i przemysłowych; 5) powiela za pomocą kalki, tuszu, farby, stempla wykonanego, np. z korka i innych tworzyw, a także przy pomocy prostych programów komputerowych; 6) wykonuje prace, modele, rekwizyty, impresje plastyczne potrzebne do aktywności artystycznej i naukowej; 7) wykonuje prace i impresje plastyczne jako formy przekazania i przedstawienia uczuć, na strojów i zachowań (np. prezent, zaproszenie); 8) ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem i muzyką; korzysta z narzędzi multimedialnych; 9) tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki i inne wytwory.
--	--

VI. Edukacja techniczna.

Zajęcia techniczne są formą kontaktu dziecka ze światem współczesnej techniki. Dziecko podejmuje konkretne działania techniczne, nabywa związane z nimi umiejętności, przygotowuje się do rzetelnej i skutecznej pracy.

Zakres tematyczny	Przewidywane osiągnięcia a zakresie umiejętności, wiadomości i sprawności. Uczeń:
Osiągnięcia w zakresie organizacji pracy.	1) planuje i realizuje własne projekty/prace; realizując te projekty/prace współdziała w grupie; 2) wyjaśnia znaczenie oraz konieczność zachowania ładu, porządku i dobrej organizacji miejsca pracy ze względów bezpieczeństwa; 3) ocenia projekty/prace, wykorzystując poznane i zaakceptowane wartości: systematyczność działania, pracowitość, konsekwencja, gospodarność, oszczędność, umiar w odniesieniu

	do korzystania z czasu, materiałów, narzędzi i urządzeń; 4) organizuje pracę, wykorzystuje urządzenia techniczne i technologie; zwraca uwagę na zdrowie i zachowanie bezpieczeństwa, z uwzględnieniem selekcji informacji, wykonywania czynności użytecznych lub potrzebnych.
Osiągnięcia w zakresie znajomości informacji technicznej, materiałów i technologii wytwarzania	1) odczytuje podstawowe informacje techniczne i stosuje w działaniu sposoby użytkowania: materiału, narzędzi, urządzenia zgodnie z instrukcją, w tym multimedialną; 2) wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne: a) z zastosowaniem połączeń nierozłącznych: sklejanie klejem, wiązanie, szycie lub zszywanie zszywkami, sklejanie taśmą itp., b) używając połączeń rozłącznych: spina spinaczami biurowymi, wiąże sznurkiem lub wstążką ozdobną, c) bez użycia kleju, taśm, zszywek, np. wybrane modele technik origami, modele kartonowe nacinane, d) z wykorzystaniem prądu elektrycznego: lampion, dekoracja świąteczna; 3) stosuje poznaną technologię przy wykonywaniu przedmiotów użytkowych lub montowaniu wybranych modeli urządzeń technicznych; 4) wykonuje przedmiot/model/pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania.
Osiągnięcia w zakresie stosowania narzędzi i obsługi urządzeń technicznych	1) wyjaśnia działanie i funkcję narzędzi i urządzeń wykorzystywanych w gospodarstwie domowym i w szkole; 2) posługuje się bezpiecznie prostymi narzędziami pomiarowymi, urządzeniami z gospodarstwa domowego, a także urządzeniami dostępnymi w szkole.

VII. Edukacja informatyczna

Nauczanie wspomagane komputerem i zasobami internetowymi pozwala nie tylko rozwijać umiejętności informatyczne, ale przede wszystkim stwarza znakomite warunki rozwoju myślenia twórczego uczących się dzieci i oddziaływania na ich osobowość, przyspiesza i ułatwia nabywanie różnorodnych umiejętności i zdobywanie wielu pożytecznych informacji.

Zakres tematyczny	Przewidywane osiągnięcia a zakresie umiejętności, wiadomości i sprawności. Uczeń:
Osiągnięcia w zakresie rozumienia, analizowania i rozwiązywania problemów.	1) układa w logicznym porządku: obrazki, teksty, polecenia (instrukcje) składające się m.in. na codzienne czynności; 2) tworzy polecenie lub sekwencje poleceń dla określonego planu działania prowadzące do osiągnięcia celu; 3) rozwiązuje zadania, zagadki i łamigłówki prowadzące do odkrywania algorytmów.
Osiągnięcia w zakresie programowania i rozwiązywania problemów z wykorzystaniem komputera i innych urządzeń cyfrowych.	1) programuje wizualnie: proste sytuacje lub historyjki według pomysłów własnych i pomysłów opracowanych wspólnie z innymi uczniami, pojedyncze polecenia, a także ich sekwencje sterujące obiektem na ekranie komputera bądź innego urządzenia cyfrowego; 2) tworzy proste rysunki, dokumenty tekstowe, łącząc tekst z grafiką, np. zaproszenia, dyplomy, ulotki, ogłoszenia; powiększa, zmniejsza, kopiuje, wkleja i usuwa elementy graficzne i tekstowe – doskonali przy tym umiejętności pisania, czytania, rachowania i prezentowania swoich pomysłów; 3) zapisuje efekty swojej pracy we wskazanym miejscu.
Osiągnięcia w zakresie posługiwania się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi.	1) posługuje się komputerem lub innym urządzeniem cyfrowym oraz urządzeniami zewnętrznymi przy wykonywaniu zadania; 2) kojarzy działanie komputera lub innego urządzenia cyfrowego z efektami pracy z oprogramowaniem; 3) korzysta z udostępnionych mu stron i zasobów internetowych.
Osiągnięcia w zakresie	1) współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi

rozwijania kompetencji społecznych	pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię; 2) wykorzystuje możliwości technologii do komunikowania się w procesie uczenia się.
Osiągnięcia w zakresie przestrzegania prawa i zasad bezpieczeństwa.	1) posługuje się udostępnioną mu technologią zgodnie z ustalonymi zasadami; 2) rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci internet; 3) przestrzega zasad dotyczących korzystania z efektów pracy innych osób i związanych z bezpieczeństwem w internecie.

VIII. Edukacja muzyczna

Edukacja muzyczna rozwija percepcję słuchową, aktywną postawę twórczą, sferę emocjonalną i wrażliwość estetyczną.

Zakres tematyczny	Przewidywane osiągnięcia a zakresie umiejętności, wiadomości i sprawności. Uczeń:
Osiągnięcia w zakresie słuchania muzyki.	1) słucha, poszukuje źródeł dźwięku i je identyfikuje; 2) słucha muzyki w połączeniu z aktywnością ruchową, gestami dźwiękotwórczymi: klaskanie, pstrykanie, tupanie, uderzanie o uda itp. oraz z towarzyszeniem prostych opracowań instrumentalnych; 3) reaguje na sygnały muzyczne w różnych sytuacjach zadaniowych; 4) odróżnia dźwięki muzyki, np. wysokie – niskie, długie – krótkie, ciche – głośne, głosy ludzkie: sopran, bas; odróżnia i nazywa wybrane instrumenty muzyczne; 5) rozróżnia muzykę wykonywaną przez solistę, chór, orkiestrę; 6) rozróżnia na podstawie słuchanego utworu muzykę: smutną, wesołą, skoczną, marszową itp.; 7) słucha w skupieniu krótkich utworów muzycznych.
Osiągnięcia w zakresie ekspresji muzycznej.	1) śpiewa różne zestawy głosek, sylaby, wykorzystuje poznane melodie i tworzy własne,

Śpiew.	na śladuje odgłosy zwierząt; 2) nuci poznane melodie, śpiewa piosenki podczas zabawy, nauki, uroczystości szkolnych, świąt w tym świąt narodowych; 3) śpiewa śpiewanki, piosenki i pieśni charakterystyczne dla tradycji i zwyczajów polskich, kilka utworów patriotycznych i historycznych; 4) śpiewa, dbając o prawidłową postawę, artykulację i oddech, przy zachowaniu naturalnej skali głosu; 5) rozpoznaje i śpiewa hymn Polski; 6) śpiewa kilka wybranych krótkich piosenek w języku obcym.
Improwizacja ruchowa rytmika, taniec.	1) przedstawia ruchem treść muzyczną (np. dynamikę, nastrój, wysokość dźwięku, tempo, artykulację) oraz treść pozamuzyczną (np. fabułę, odczucia, przekład znaczeniowy słów); 2) interpretuje ruchem schematy rytmiczne; 3) tworzy improwizacje ruchowe inspirowane wyliczankami, rymowankami i rytmizowanymi tekstami; 4) wykonuje pląsy; 5) porusza się i tańczy według utworzonych przez siebie układów ruchowych, z rekwizytem, bez rekwizytu do muzyki i przy muzyce; 6) tworzy sekwencje i układy poruszania się do ulubionych przez siebie utworów muzycznych, wykorzystuje je do animacji i zabawy w grupie; 7) tańczy według układów ruchowych charakterystycznych dla wybranych tańców (w tym integracyjnych, ludowych polskich oraz innych krajów Europy i świata).
Gra na instrumentach muzycznych.	1) gra zadane przez nauczyciela i własne schematy rytmiczne; 2) wykonuje tematy rytmiczne wybranych, znanych utworów muzycznych (ludowych, popularnych, dziecięcych, klasycznych, wokalnych, instrumentalnych, polskich i zagranicznych) z użyciem instrumentów perkusyjnych; 3) realizuje schematy i tematy rytmiczne, eksperymentuje przy użyciu np. patyczków,

	pudełek, papieru, trawy, piszczalek, gwizdków, kogucików na wodę; 4) wykonuje instrumenty m.in. z materiałów naturalnych i innych oraz wykorzystuje tak powstałe instrumenty do akompaniamentu, realizacji dźwięku podczas zabaw i zadań edukacyjnych, organizacji koncertów i przedstawień teatralnych; 5) wykonuje akompaniament do śpiewu, stosuje gesty dźwiękotwórcze (np. tupanie, klaskanie, pstrykanie, uderzanie o uda); 6) eksperymentuje i poszukuje dźwięków, fragmentów znanych melodii przy użyciu np. dzwonków, ksylofonu, fletu podłużnego, flażoletu – flecika polskiego; 7) gra melodie piosenek i utworów instrumentalnych, do wyboru: na dzwonkach, ksylofonie, flecie podłużnym, flażolecie – fleciku polskim lub innych.
Osiągnięcia w zakresie znajomości form zapisu dźwięku.	1) wyjaśnia różne formy zapisu dźwięków, muzyki, np. nagranie przy pomocy komputera, dyktafonu, telefonu, czy zapis przy pomocy notacji muzycznej; 2) zapisuje w zabawie z instrumentami perkusyjnymi dźwięki, np. poprzez układ piktogramów, klocków rytmicznych, kolorów, liczb, czy obrazków; szyfruje, koduje, wykorzystuje utworzony zapis w zabawie; 3) korzysta z wybranego zapisu melodii w czasie gry na instrumencie: dzwonkach, ksylofonie, flecie podłużnym, flażolecie – fleciku polskim.

IX. Wychowanie fizyczne

Wychowanie fizyczne ma przede wszystkim zaspokoić naturalną potrzebę ruchu dzieci w młodszy wiek szkolny. Ma zwiększać poziom sprawności ruchowej przez rozwijanie cech motorycznych dziecka, takich jak: szybkość, siła, wytrzymałość, moc, zwinność i gibkość. Celem aktywności ruchowej jest wszechstronny rozwój dziecka, dążenie do rozwoju sprawności i wydolności fizycznej oraz koordynacji ruchowej, a także nabywanie podstawowych umiejętności przydatnych w różnych dyscyplinach sportowych.

Zakres tematyczny	Przewidywane osiągnięcia a zakresie umiejętności, wiadomości i sprawności. Uczeń:
Osiągnięcia w zakresie utrzymania higieny osobistej i zdrowia.	1) utrzymuje w czystości ręce i całe ciało, przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu; wykonuje te czynności samodzielnie i w stosownym momencie; 2) dostosowuje strój do rodzaju pogody i pory roku w trakcie zajęć ruchowych odpowiednio na świeżym powietrzu i w pomieszczeniu; 3) wyjaśnia znaczenie ruchu w procesie utrzymania zdrowia; 4) przygotowuje we właściwych sytuacjach i w odpowiedni sposób swoje ciało do wykonywania ruchu; 5) ma świadomość znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń; 6) uznaje, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej, akceptuje sytuację dzieci, które z uwagi na chorobę nie mogą być sprawne w każdej formie ruchu.
Osiągnięcia w zakresie sprawności motorycznych.	1) przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie jednoonóż, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, siad klęczny, skrzyżny, skulony, prosty; 2) pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne, biega z wysokim unoszeniem kolan, biega w połączeniu ze skokiem, przenoszeniem przyborów np. piłki, pałeczki, z rzutem do celu ruchomego i nieruchomego, bieg w różnym tempie, realizuje marszobieg; 3) rzuca i podaje jednorącz, w miejscu i ruchu, oburącz do przodu, znad głowy, piłką małą i dużą, rzuca małymi przyborami na odległość i do celu, skacze jednoonóż i obunóż ze zmianą tempa, kierunku, pozycji ciała, skacze w dal dowolnym sposobem, skacze przez skakankę, wykonuje przeskok zawrotny przez ławeczkę, naskoki i zeskoki, skoki zajęcze; 4) wykonuje ćwiczenia zwinnościowe: a) skłony, skrętoskłony, przetoczenie, czołganie, podciąganie,

	b) czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu, c) wspina się, d) mocowanie w pozycjach niskich i wysokich, e) podnoszenie i przenoszenie przyborów; 5) wykonuje przewrót w przód z przysiadu podpartego; 6) wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru i z przyborem, np. na ławeczce gimnastycznej; 7) samodzielnie wykonuje ćwiczenia prowadzące do zapobiegania wadom postawy.
Osiągnięcia w zakresie różnych form rekreacyjno-sportowych.	1) organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową z wykorzystaniem przyboru lub bez; 2) zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej koleżanek i kolegów – uczestników zabawy, respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju, radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo, np. drużyny przeciwnej, gratuluje drużynie zwycięskiej sukcesu; 3) respektuje przepisy, reguły zabaw i gier ruchowych, przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolników, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa; 4) uczestniczy w zabawach i grach zespołowych, z wykorzystaniem różnych rodzajów piłek; 5) wykonuje prawidłowo elementy charakterystyczne dla gier zespołowych: rzuty i chwyt ringo, podania piłki do partnera jednorącz i oburącz w miejscu lub w ruchu, odbicia piłki, kozłowanie w miejscu i w ruchu, podania piłki w miejscu i w ruchu, prowadzenie piłki, strzał do celu; 6) układa zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy, ma świadomość, że sukces w takiej zabawie odnosi się dzięki sprawności, zaradności i współdziałaniu; 7) jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym, np. hulajnodze, rolkach, rowerze, sankach, łyżwach.